

Hvem eier landskapet?

I Hedmark er det pr. i dag forslag om å anlegge fire store vindmølleparker: **Kvitvola-Gråhøgda** vindkraftverk i Engerdal kommune, **Raskiftet** vindkraftverk i Trysil kommune, **Storfjellet** vindkraftverk i Rendalen kommune og **Kjølberget** vindkraftverk i Våler kommune. Det er Austri Vind som er tiltakshaver (utbygger) hvor bl.a. Eidsiva Vekst AS er medeier. (Se også innlegg i HA 9.1.13)

Dersom de planlagte vindmølleparkene blir realisert, vil det få svært store negative konsekvenser for landskapsopplevelsen. Parkene vil skape helt nye landskaper preget av roterende vindmøller, tekniske installasjoner, terrenginngrep, veier og ledningstraseer. De vil ligne store industriområder. Bygging av vindmølleparker i Innlandet (og for så vidt også andre steder landet) er et gedigent feilgrep. Det grenser til miljøkriminalitet.

Hvem er det som eier landskapet? Det er iallfall ikke Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), og heller ikke kommunene eller grunneierne, de lar seg ofte kjøpe. Landskapet er felleskapets eiendom, og kan ikke selges. Vi har forpliktelser overfor våre etterkommere.

I 2011 ble det produsert totalt 125,2 Twh (milliarder kilowattimer) elektrisk kraft i Norge, herav 120,6 Twh i vannkraftverk (96 prosent); 1,2 Twh i vindkraftverk (1 prosent) og 3,4 Twh i gass- og kullkraftverk (3 prosent). Produksjonen varierer litt fra år til år.

Vannkraft og vindkraft er fornybare energikilder, og kraftproduksjonen slipper ikke ut klimagasser og bidrar således ikke til global oppvarming. Norsk elektrisk kraft er altså 97 prosent «ren» kraft. Det finnes i dag over 20 vindmølleparker på kysten av Norge. De mest landskapsødeleggende er på Smøla, Hitra og Jæren. Og nå står Innlandet for tur.

Gass og kull (og olje) er ikke-fornybare energikilder, og elektrisk kraft produsert ved forbrenning av disse energikildene medfører utslipp av klimagasser som bidrar til global oppvarming. Gasskraftverk finnes bl.a. på Kårstø i Rogaland. Kullkraftverk finnes på Svalbard. Oljekraftverk finnes ikke i Norge i dag

Det er beregnet at fram til 2020 vil årsproduksjonen av elektrisk kraft øke til 180 Twh som følge av mer nedbør, oppgradering av eksisterende kraftverk, bygging av nye kraftverk og satsing på sparing. *Norge vil faktisk få for mye strøm*, og vil få problemer med å få brukt eller solgt kraftoverskuddet.

Men *verden* trenger mer energi, men foretrekker billig, norsk gass framfor dyr, norsk kraft produsert i vann- og vindkraftverk. Norge mangler dessuten tilstrekkelig med overføringskabler til Europa. Moderne gasskraftverk forurenses imidlertid bare 30–40 prosent av det kullkraftverk gjør, og bruk av gass istedenfor kull, vil kunne redusere den globale oppvarmingen betydelig.

Til tross for at Norge altså har mer enn nok elektrisk kraft til eget bruk, og vil få problemer med å få solgt kraftoverskuddet, har regjeringen innført en ordning med «grønne sertifikater» som gjør det attraktivt for kraftutbyggere å satse på ytterligere utbygging av vindkraft og annen «ren» kraft. Ordningen er imidlertid omdiskutert – også innen regjeringspartiene.

Det er NVE som avgjør om vindmølleparker skal bygges – etter innstilling fra kommunen. For kommunen er nok ønsket om arbeidsplasser og store årlige skatteinntekter som frister, snarere enn ønsket om «mer ren kraft». Det er betenkelig at representanter for Austri Vind reiser rundt til kommunene og «kjøper» kommunepolitikernes stemmer med løfter om årlige inntekter i 10-millioner-kronersklassen, og unnslyr at det finnes andre alternativer for «mer ren kraft» enn bygging av vindmøller.

Det finnes i dag ingen fylkesdelplan for vindkraftverk i Hedmark, og nye prosjekter kan for så vidt dukke opp hvor som helst. Neste gang kommer kanskje Austri Vind med forslag om vindmøllepark med 50 vindmøller på Tronfjellet i Alvdal. På tide å sette ned foten.

Ole R. Østby

Slik kan utsikten bli fra Volbrenna hytteområde i Engerdal. Et visuelt forsøpelt landskapsbilde. (Ill. Sweco)